

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА ТА
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

*(для студентів 5 курсу денної та заочної форм навчання
за спеціальностями 7.03060101 та 8.03060101
«Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)»)*

Програма та робоча програма навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» (для студентів 5 курсу денної та заочної форм навчання за спеціальностями 7.03060101 та 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Н. О. Кондратенко. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 24 с.

Укладач: Н. О. Кондратенко

Рецензент: проф., к.е.н. Є. М. Кайлюк

Затверджено кафедрою менеджменту і маркетингу в міському господарстві, протокол засідання № 3 від 19.10.2011 р.

Зміст

	Стор.
Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	6
1.2 Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	7
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	8
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	8
1.5. Анотації дисципліни.....	9
2. Робоча програма навчальної дисципліни	10
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	10
2.2. Зміст дисципліни.....	11
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовними модулями.....	14
2.2.2. План лекційного курсу.....	15
2.2.3. План практичних (семінарських) занять.....	16
2.2.4. План лабораторних робіт.....	17
2.2.5. Індивідуальне завдання (ІНДЗ).....	17
2.3. Самостійна робота студентів.....	17
2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	18
2.5. Інформаційно-методичне забезпечення.....	22

Вступ

У системі управління різними аспектами діяльності кожного підприємства в сучасних умовах найбільш складним і відповідальним ланцюгом є управління фінансами.

Фінансовий менеджмент, виступаючи складовою частиною загального менеджменту підприємств, посідає в ньому центральне місце. Він дозволяє координувати і підвищувати результати маркетингового менеджменту, менеджменту персоналу та інших частин загального менеджменту господарюючого суб'єкта. Ефективний фінансовий менеджмент дозволяє підтримувати високі темпи виробничого розвитку підприємств, забезпечувати постійне зростання власного капіталу, суттєво підвищувати конкурентну позицію на ринку, забезпечувати стабільний економічний розвиток в стратегічній перспективі.

Мета вивчення дисципліни - оволодіння знаннями щодо логіки функціонування фінансового механізму підприємства, методів та інструментів управління фінансами підприємства з метою забезпечення його стійкого фінансового стану і створення умов для подальшого економічного та соціального розвитку, оволодіння методологією прийняття фінансових рішень.

Предметом вивчення дисципліни є загальні складові системи управління фінансовими ресурсами підприємства.

- ОКХ ГСВО МОНМСУ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки спеціаліста за спеціальністю «Менеджмент організацій і адміністрування(за видами економічної діяльності)», 2011р.

- ОКХ ГСВО МОНМСУ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки магістра за спеціальністю «Менеджмент організацій і адміністрування(за видами економічної діяльності)», 2011р.

- ОПП ГСВО МОНМСУ «Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста за спеціальністю «Менеджмент організацій і адміністрування(за видами економічної діяльності)», 2011р.

- ОПП ГСВО МОНМСУ «Освітньо-професійна програма підготовки магістра за спеціальністю «Менеджмент організацій і адміністрування(за видами економічної діяльності)», 2011р.

- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки спеціаліста за спеціальністю 7.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування(за видами економічної діяльності)», 2011р.

- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки магістра за спеціальністю 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування(за видами економічної діяльності)», 2011р.

- Програма погоджена випусковою кафедрою: Менеджменту і маркетингу в міському господарстві.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Мета вивчення дисципліни - оволодіння знаннями щодо логіки функціонування фінансового механізму підприємства, методів та інструментів управління фінансами підприємства з метою забезпечення його стійкого фінансового стану і створення умов для подальшого економічного та соціального розвитку, оволодіння методологією прийняття фінансових рішень.

Предмет вивчення дисципліни є загальні складові системи управління фінансовими ресурсами підприємства.

Завдання дисципліни:

- ознайомити студентів із сутністю, метою фінансового менеджменту, складовими фінансового механізму підприємства, роботою фінансової служби господарюючого суб'єкта;
- навчити студентів застосовувати методичний інструментарій управління фінансами з метою прийняття раціональних рішень;
- виробити навички системного управління прибутком, інвестиціями, активами та грошовими потоками на підприємстві;
- навчити майбутніх фахівців розробляти стратегічні та оперативні рішення, що сприятимуть оптимізації структури капіталу підприємства, підвищуватимуть вартість фірми, запобігатимуть банкрутству господарюючого суб'єкта;
- познайомити студентів з методами оцінки фінансових ризиків та інструментами антикризового управління підприємством.

Навчальна дисципліна «Фінансовий менеджмент» належить до циклу нормативних професійних дисциплін за напрямом підготовки спеціаліста за спеціальністю 7.03060101 та магістра за спеціальністю 8.030601 «Менеджмент організацій і адміністрування(за видами економічної діяльності)».

Таблиця 1.1

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки спеціаліста та
магістра

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Фінансовий менеджмент (2/72)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Концептуальні основи фінансового менеджменту (1,0 /36)

Навчальні елементи

1. Сутність, ціль і функції фінансового менеджменту
2. Методологічні засади формування систем забезпечення фінансового менеджменту підприємства
3. Фінансова стратегія підприємства
4. Управління активами підприємства

ЗМ 1.2. Технологія управління фінансовими ресурсами підприємства

(1,0/36)

Навчальні елементи

1. Управління капіталом підприємства
2. Основи управління інвестиціями
3. Управління грошовими потоками підприємства
4. Управління фінансовими ризиками підприємства
5. Основи антикризового фінансового управління

1.3 Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Таблиця 1.2

Освітньо-кваліфікаційні вимоги до підготовки спеціалістів та магістрів

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Типові завдання діяльності, в яких використовують вміння і знання	Виробничі і соціальні функції, до яких відносяться типові задачі діяльності
Знати основні методи управління фінансовими ресурсами	виробнича	організаційна, управлінська, виконавська
Вміти досліджувати та аналізувати фінансові можливості підприємства, його галузеві особливості, визначати оптимальність прийняття управлінських рішень щодо фінансів підприємства	виробнича	організаційна, управлінська, виконавська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 656 с.
2. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. – Киев, МП «ИТЕМ», 2001.
3. Ковалев В.В. Финансовый анализ: управление капиталом. Выбор Инвестиций. Анализ отчетности. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 512с.
4. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник:/ За ред. проф. Г.Г. Кірейцева. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 496с.
5. Финансовый менеджмент. Теория и практика: Учебник. /Под ред. Стояновой Е.С. 5-е изд. перераб. и доп. – М.: Перспектива, 2001.

1.5. Анотації дисципліни

Анотація програми навчальної дисципліни

Фінансовий менеджмент

Мета вивчення дисципліни - оволодіння знаннями щодо логіки функціонування фінансового механізму підприємства, методів та інструментів управління фінансами підприємства з метою забезпечення його стійкого фінансового стану і створення умов для подальшого економічного та соціального розвитку, оволодіння методологією прийняття фінансових рішень.

Предметом вивчення дисципліни є загальні складові системи управління фінансовими ресурсами підприємства.

ЗМ 1.1. Концептуальні основи фінансового менеджменту

ЗМ 1.2. Технологія управління фінансовими ресурсами підприємства

The summary of the program of the subject matter

Financial management

The purpose of the discipline - the mastery of knowledge on the functioning of financial logic, policy and financial mechanism of the enterprise, methods and tools of financial management of the company to ensure its stable financial position and creating the conditions for the first economic and social development, acquisition methodology, making financial decisions.

The subject of the discipline is a common component of financial management company.

SM 1.1. Conceptual Foundations of Financial Management

SM 1.2. Technology management of financial resources of the enterprise

Аннотация программы учебной дисциплины

Финансовый менеджмент

Цель изучения дисциплины - овладение знаниями о логике функционирования фінансового механизма предприятия, методов и инструментов управления финансами предприятия с целью обеспечения его устойчивого финансового состояния и создания условий для дальнейшего экономического и социального развития, овладение методологией принятия финансовых решений.

Предметом изучения дисциплины являются общие составляющие системы управления финансовыми ресурсами предприятия.

СМ 1.1. Концептуальные основы финансового менеджмента

СМ 1.2. Технология управления финансовыми ресурсами предприятия

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

Таблиця 2.1

Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка		Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		Характеристика навчальної дисципліни	
спеціаліста	магістра	спеціаліст	магістр	спеціаліста	магістра
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,0 Модулів – 1 Змістових модулів – 2, РГР - 1 Загальна кількість годин – 72,	Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,0 Модулів – 1 Змістових модулів – 2, РГР – 1, Загальна кількість годин – 72,	Спеціальність: 7. 03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» Освітньо-кваліфікаційний рівень: Спеціаліст	Спеціальність: 8. 03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» Освітньо-кваліфікаційний рівень: Магістр	Статус дисципліни – нормативна Рік підготовки: 5-й Семестр: 9-й Лекції – 18 год. Практичні – 18 год. Самостійна робота – 36 год. Вид підсумкового контролю: 9 семестр - іспит	Статус дисципліни – нормативна Рік підготовки: 5-й Семестр: 9-й Лекції – 12 год. Практичні – 24 год. Самостійна робота – 36 год. Вид підсумкового контролю: 9 семестр - іспит

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 50 % до 50 %.

Таблиця 2.2

Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціаліста	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,0 Модулів – 1 Змістових модулів – 2, РГР - 1 Загальна кількість годин – 72	Напрямок: 7. 03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» Освітньо-кваліфікаційний рівень: Спеціаліст	Статус дисципліни – нормативна Рік підготовки: 5-й Семестр: 9-й Лекції – 4 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 64 год. Вид підсумкового контролю: 9 семестр - іспит

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 12 % до 88 %.

Таблиця 2.3

Структура навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Спеціальність	Форма навчан ня	Креди- тів ECTS	Сем.	Годин						іспит
				Всього	Ауд.	в т.ч.		Сам.	в т.ч.	
						Лек.	Практ.		РГЗ	
Фінансовий менеджмент										
7. 03060101 МОМГ, МОПЕК	денна	2,0	9	72	36	18	18	36	9	іспит
8. 03060101 МОМГ, МОПЕК	денна	2,0	9	72	36	12	24	36	9	іспит

Таблиця 2.4

Структура навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

Спеціальність	Форма навчання	Кредитів ECTS	Сем.	Годин						іспит
				Всього	Ауд.	в т.ч.		Сам.	в т.ч.	
						Лек.	Практ.		РГЗ	
Фінансовий менеджмент										
7. 03060101 МОМГ	заочна	2,0	9	72	8	4	4	64	9	Іспит

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних та практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

Модуль 1. Фінансовий менеджмент

ECTS – 2,0; годин – 72.

ЗМ 1.1. Концептуальні основи фінансового менеджменту

ECTS – 1,0; годин – 36.

Тема 1. Сутність, ціль і функції фінансового менеджменту.

Структурно-логічна схема фінансового менеджменту. Складові фінансового менеджменту. Функції фінансового менеджменту. Планування, прогнозування та аналіз управління фінансовою діяльністю підприємства. Властивості елементів фінансового менеджменту. Організація фінансового менеджменту.

Тема. 2. Методологічні засади формування систем забезпечення фінансового менеджменту підприємства.

Принципи організаційного забезпечення фінансового менеджменту. Функціональна будова центрів управління фінансовою діяльністю. Сучасний досвід організаційного забезпечення фінансового менеджменту в компаніях США і Західної Європи. Побудова системи організаційного забезпечення фінансового менеджменту шляхом створення центрів відповідальності різних типів. Вимоги до інформаційного забезпечення фінансового менеджменту. Використання зовнішньої і внутрішньої інформації у фінансовому управлінні.

Тема 3. Фінансова стратегія підприємства.

Стратегія і тактика фінансового менеджменту. Визначення загального періоду формування фінансової стратегії. Дослідження зовнішнього фінансового становища та кон'юнктури фінансового ринку. Формування стратегічних цілей фінансової діяльності. Конкретизація цільових показників фінансової стратегії за періодами її реалізації. Розроблення фінансової політики за окремими аспектами фінансової діяльності. Розроблення системи організаційно-економічних заходів щодо забезпечення реалізації фінансової стратегії. Оцінювання ефективності розробленої фінансової стратегії.

Тема 4. Управління активами підприємства.

Активи як об'єкт фінансового менеджменту. Управління оборотними активами. Управління виробничими запасами та запасами готової продукції. Методи визначення оптимальної потреби в оборотних активах. Управління дебіторською заборгованістю. Етапи планування заборгованості за методом оптимізації фінансових рішень щодо управління дебіторсько-кредиторською заборгованістю. Управління необоротними активами.

ЗМ 1.2. Технологія управління фінансовими ресурсами підприємства

ECTS – 1,0; годин – 36.

Тема 5. Управління капіталом підприємства.

Вартість і оптимізація структури капіталу. Капітал підприємства як об'єкт фінансового менеджменту. Сутність капіталу та його роль у діяльності

підприємства. Види капіталу підприємства та їх характеристика. Принципи формування капіталу підприємства. Управління власним капіталом. Форми функціонування власного капіталу та їх характеристика. Політика управління власним капіталом. Управління позичковим капіталом. Форми позичкового капіталу. Оцінка вартості складових залученого капіталу. Політика управління позичковим капіталом. Вартість і структура капіталу. Визначення вартості капіталу. Поняття структури капіталу та її оптимізація. Основи теорій структури капіталу.

Тема 6. Основи управління інвестиціями.

Економічна сутність інвестицій та їх класифікація. Управління реальними інвестиціями. Оцінка інвестиційної привабливості галузей. Види інвестиційних проектів, класифікація та методи оцінки їх економічної ефективності. Управління джерелами фінансування реальних інвестицій. Класифікація джерел фінансування інвестиційних проектів підприємств. Управління фінансовими інвестиціями.

Тема 7. Управління грошовими потоками підприємства.

Грошові потоки як об'єкт фінансового менеджменту. Поняття грошового потоку. Класифікація грошових потоків суб'єкта господарювання. Структурування грошових потоків за видами діяльності. Інструментарій управління грошовими потоками. Політика управління грошовими потоками. Моделювання управління грошовими потоками. Структура моделі управління грошовими потоками. Управління операційним грошовим потоком. Управління інвестиційними та фінансовими грошовими потоками.

Тема 8. Управління фінансовими ризиками підприємства.

Види фінансових ризиків. Групи фінансових ризиків. Формування інформаційної бази управління фінансовими ризиками. Ідентифікація фінансових ризиків. Оцінка рівня фінансових ризиків. Методичний інструментарій оцінки рівня фінансових ризиків. Механізми нейтралізації фінансових ризиків. Форми і види страхування фінансових ризиків.

Тема 9. Основи антикризового фінансового управління.

Сутність та основні елементи антикризового фінансового управління. Інституційні аспекти антикризового фінансового менеджменту. Оцінка ймовірності банкрутства підприємства. Фінансова санація як складова антикризового управління. Реструктуризація підприємств у системі антикризового фінансового управління. Оцінка ефективності антикризового фінансового управління.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовними модулями

Розподіл часу за модулями і змістовними модулями наведений у табл. 2.5

Таблиця 2.5

Розподіл часу за модулями і змістовними модулями
для студентів денної форми навчання

Спеціальність	Модулі (семестри) та змістовні модулі	Всього кредит/ годин	Форми навчальної роботи, годин			
			Лекц.	Практ.	Лаб.	СРС
7. 03060101 МОМГ, МОПЕК	Модуль 1. Всього 9 сем.	2,0/72	18	18	-	36
	ЗМ 1.1 9 сем	1,0/36	8	8	-	16
	ЗМ 1.2 9 сем	1,0/36	10	10	-	20
Спеціальність	Модулі (семестри) та змістовні модулі.	Всього кредит/ /годин	Форми навчальної роботи, годин			
			Лекц.	Практ.	Лаб.	СРС
8. 03060101 МОМГ, МОПЕК	Модуль 1. Всього 9 сем.	2,0/72	12	24	-	36
	ЗМ 1.1 9 сем	1,0/36	6	12	-	18
	ЗМ 1.2 9 сем	1,0/36	6	12	-	18

Таблиця 2.6

Розподіл часу за модулями і змістовними модулями
для студентів заочної форми навчання

Модулі (семестри) та змістовні модулі	Всього кредит/ /годин	Форми навчальної роботи, годин			
		Лекц.	Практ.	Лаб.	СРС
Модуль 1. Всього 9 сем.	2,0 / 72	4	4	-	64
ЗМ 1.1 9 сем.	1,0 / 36	2	2	-	32
ЗМ 1.2 9 сем.	1,0 / 36	2	2	-	32

2.2.2. План лекційного курсу

Таблиця 2.7

План лекційного курсу з навчальної дисципліни (денна форма навчання)

№	Зміст	Спеціальність	
		7. 03060101 МОМГ, МОПЕК	8. 03060101 МОМГ, МОПЕК
		Кількість годин	
Модуль 1. Фінансовий менеджмент		18	12
ЗМ 1.1. Концептуальні основи фінансового менеджменту		8	6
1.	Сутність, ціль і функції фінансового менеджменту	2	1
2.	Методологічні засади формування систем забезпечення фінансового менеджменту підприємства	2	1
3.	Фінансова стратегія підприємства	2	2
4.	Управління активами підприємства	2	2
ЗМ 1.2. Технологія управління фінансовими ресурсами підприємства		10	6
5.	Управління капіталом підприємства	2	1
6.	Основи управління інвестиціями	2	1
7.	Управління грошовими потоками підприємства	2	2
8.	Управління фінансовими ризиками підприємства	2	1
9.	Основи антикризового фінансового управління	2	1

Таблиця 2.8

План лекційного курсу з навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

№	Зміст	Спеціальність
		Кількість годин
		7. 03060101 МОМГ
Модуль 1. Фінансовий менеджмент		4
ЗМ 1.1. Концептуальні основи фінансового менеджменту		
1.	Сутність, ціль і функції фінансового менеджменту	0,4
2.	Методологічні засади формування систем забезпечення фінансового менеджменту підприємства.	0,4
3.	Фінансова стратегія підприємства	0,5
4.	Управління активами підприємства	0,4
ЗМ 1.2. Технологія управління фінансовими ресурсами підприємства		
5.	Управління капіталом підприємства	0,5
6.	Основи управління інвестиціями	0,5
7.	Управління грошовими потоками підприємства	0,5
8.	Управління фінансовими ризиками підприємства	0,4
9.	Основи антикризового фінансового управління	0,4

2.2.3. План практичних (семінарських) занять

План практичних (семінарських) занять для студентів наведений у табл. 2.9 та 2.10.

Таблиця 2.9

План практичних занять з навчальної дисципліни (денна форма навчання)

№	Зміст	Спеціальність	
		7. 03060101 МОМГ, МОПЕК	8. 03060101 МОМГ, МОПЕК
		Кількість годин	
Модуль 1. Фінансовий менеджмент		18	24
ЗМ 1.1. Концептуальні основи фінансового менеджменту		8	12
1.	Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	1	2
2.	Концепція фінансового контролінгу	1	2
3.	Фінансова стратегія підприємства та її оцінювання	1	2
4.	Формування портфеля стратегічних альтернатив розвитку підприємства	1	2
5.	Управління активами підприємства (запасами, поточною дебіторською заборгованістю)	2	2
6.	Управління капіталом підприємства	2	2
ЗМ 1.2. Технологія управління фінансовими ресурсами підприємства		10	12
7.	Управління фінансовими інвестиціями підприємства	2	2
8.	Планування обсягів та структури грошових потоків підприємства, їх оптимізація	2	2
9.	Планування та бюджетування на підприємстві	2	2
10.	Аналіз основної фінансової звітності підприємства	1	2
11.	Оцінювання рівня фінансових ризиків, обґрунтування управлінських рішень в умовах ризику	2	2
12.	Діагностика фінансової кризи підприємства	1	2

Таблиця 2.10

План практичних занять з навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

№	Зміст	Спеціальність
		Кількість годин
		7. 03060101 МОМГ
1	2	3
Модуль 1. Фінансовий менеджмент		4
ЗМ 1.1. Концептуальні основи фінансового менеджменту		
1.	Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	0,4

1	2	3
2.	Концепція фінансового контролінгу	0,4
3.	Фінансова стратегія підприємства та її оцінювання	0,5
4.	Формування портфеля стратегічних альтернатив розвитку підприємства	0,4
5.	Управління активами підприємства (запасами, поточною дебіторською заборгованістю)	
6.	Управління капіталом підприємства	
ЗМ 1.2. Технологія управління фінансовими ресурсами підприємства		
7.	Управління фінансовими інвестиціями підприємства	0,5
8.	Планування обсягів та структури грошових потоків підприємства, їх оптимізація	0,5
9.	Планування та бюджетування на підприємстві	0,5
10.	Аналіз основної фінансової звітності підприємства	0,4
11.	Оцінювання рівня фінансових ризиків, обґрунтування управлінських рішень в умовах ризику	0,4
12.	Діагностика фінансової кризи підприємства	

2.2.4. План лабораторних робіт

Лабораторні роботи з дисципліни «Економіка і організація виробництва» не передбачені.

2.2.5. Індивідуальні завдання (ІНДЗ)

Програмою дисципліни передбачено виконання індивідуального завдання для студентів денної та заочної форми навчання.

Метою виконання РГР студентами денної та заочної форми навчання є оволодіння практичними навиками розв'язування завдань, а саме з визначення вартості підприємства та оцінки можливості банкрутства.

Приблизний обсяг РГР – 20 сторінок, плановий обсяг виконання роботи – 20 години на одну роботу.

2.3. Самостійна робота студентів

Для опанування матеріалу дисципліни «Фінансовий менеджмент» окрім лекційних та практичних (семінарських) занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі.

До основних видів самостійної роботи студента відносимо:

1. Вивчення лекційного матеріалу.

2. Робота з літературними джерелами.
3. Розв'язання практичних задач за індивідуальними варіантами.
4. Підготовка до підсумкового тестового контролю.
5. Виконання РГР.

2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни в наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів в процесі практичних занять.
2. Оцінювання виконання індивідуального завдання (РГР).
3. Проведення поточного тестового контролю.
4. Проведення іспиту.

Таблиця 2.11

Засоби контролю та структура залікового кредиту
для студентів денної форми навчання

<i>Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні роботи тощо)</i>	<i>Розподіл балів, %</i>
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1. - тестування	30
ЗМ 1.2. - тестування та виконання РГР	30
Разом за поточним контролем	60
МОДУЛЬ 1. Підсумковий контроль	
Іспит у письмовій формі	40
Разом за підсумковим контролем	100

Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів заочної форми навчання: допуском до складання іспиту є виконання всіх передбачених планом завдань на практичних заняттях та виконання РГР за індивідуальним варіантом.

Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1 – іспит у письмовій формі.

Поточне оцінювання знань студентів денної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюється під час проведення практичних

(семінарських) занять з метою перевірки рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

1. активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
2. виконання завдання з розв'язання практичних задач;
3. проходження поточного контролю;

Оцінку «відмінно» ставлять за умови належного виконаного завдання за усіма об'єктами поточного контролю відповідно встановленим критеріям оцінки. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

Контроль та оцінювання виконання практичних задач і завдань проводять за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;
- 2) безпомилкове розв'язання практичних задач;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядають;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, вирішенні завдань, проведенні розрахунків завдань, винесених для самостійної роботи і на розгляд в аудиторії;
- 5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу, вміння обґрунтовувати свою позицію, узагальнення інформації і висновки.

Контроль виконання практичних задач здійснюється протягом семестру. За успішне та систематичне виконання і захист всіх практичних задач студент отримує оцінку «А» відмінно» або по 30 % за поточний контроль, якщо студент виконує поставлені завдання з відсутністю окремих розрахунків, які пояснюють вирішення завдання, то він отримує оцінку «добре» або по 20-25 % за поточний контроль, які враховують у відповідній сумі балів за кожний окремий змістовий модуль (табл. 2.11).

Самостійна робота студентів контролюється протягом всього семестру. При оцінюванні практичних завдань і самостійної роботи увагу приділяють

також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проведення поточного контролю

Поточний контроль (тестування) здійснюється та оцінюється за питаннями, які винесено на лекційні заняття, самостійну роботу і практичні завдання. Поточний контроль проводять у письмовій формі після того, як розглянуто увесь теоретичний матеріал і виконані практичні (семінарські) та самостійні завдання в межах кожної теми змістового модуля. За кожним змістовним модулем проводиться поточне тестування (табл. 2.11) і кожному студентові виставляється відповідна оцінка за отриманою кількістю балів.

У відповідності до програми навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» тестування проводять на останньому практичному занятті з кожного змістового модуля. Загальна тривалість тестів – 2,0 години (по 1,0 годині на опрацювання одного тесту з одного змістового модуля). Тестове завдання містить запитання одиничного і множинного вибору різного рівня складності. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються критерії оцінювання. Для кожного тестового завдання розроблена шкала оцінювання, яка надається викладачем на розгляд студентів до проведення тестового контролю.

Умовою допуску до екзамену є:

- сума накопичення балів за двома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 51 бал (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою) та своєчасне виконання РГР;

Екзамен здійснюють у письмовій формі за екзаменаційними білетами. Екзаменаційний білет складається з 20 тестових питань з теоретичного матеріалу, та 1 практичного завдання (вирішення задачі), за кожену повну та правильну відповідь з теоретичного матеріалу студент отримує 25 %, а за вирішення задачі – 15 %. Загальна сума балів - 40 % .

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Шкала перерахунку оцінок результатів навчання
в різних системах оцінювання

Система оцінювання	Шкала оцінювання						
Внутрішній вузівський рейтинг, %	100-91	90-71		70-51		50-0	
Національна 4-бальна і в системі ECTS	5 відмінно <i>A</i>	4 добре <i>B, C</i>		3 задовільно <i>D, E</i>		2 незадовільно <i>FX, F</i>	
Внутрішній вузівський рейтинг у системі ECTS, %	100-91	90-81	80-71	70-61	60-51	50-26	25-0
Національна 7-бальна і в системі ECTS	відмінно <i>A</i>	дуже добре <i>B</i>	добре <i>C</i>	задовільно <i>D</i>	достатньо <i>E</i>	незадовільно* <i>FX*</i>	незадовільно <i>F**</i>
ECTS, % студентів	<i>A</i> <i>10</i>	<i>B</i> <i>25</i>	<i>C</i> <i>30</i>	<i>D</i> <i>25</i>	<i>E</i> <i>10</i>	<i>FX*</i>	<i>F**</i>
						не враховується	

з можливістю повторного складання. * з обов'язковим повторним курсом **

Для студентів заочної форми навчання передбачені наступні види контролю засвоєних знань:

- студенти виконують РГР, яке є допуском до іспиту (підсумковий контроль);
- студенти захищають практичні завдання, які є допуском до іспиту (підсумковий контроль).

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання:

Оцінка «відмінно» - Студент грамотно, логічно і повно дав відповіді на всі екзаменаційні запитання. Охайно оформив екзаменаційні матеріали. Текстова частина відповіді доповнена потрібним графічним матеріалом. У відповідях студент показав знання додаткової літератури.

Оцінка «добре» - Студент грамотно і по суті дав відповіді на теоретичні запитання екзаменаційного білету, не допускаючи при цьому суттєвих неточностей, вміло використовує знання при розв'язанні практичних завдань і запитань. Екзаменаційні матеріали оформлені охайно, текстова частина доповнена графічним матеріалом (при необхідності).

Оцінка «задовільно» - Студент показав знання основного матеріалу, але не вказав його деталей, особливостей, технологічних обмежень. У відповідях він допускає неточності. Студент порушує послідовність викладу відповіді. Відсутні графічні пояснення. Відмічена неохайність в оформленні екзаменаційних відповідей.

Оцінка «незадовільно» - Студент не дав відповіді на значну частину програмного матеріалу. У відповідях допущені значні помилки. Матеріали екзаменаційних відповідей неохайно оформлені.

2.5. Інформаційно-методичне забезпечення

Таблиця 2.13

Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1	2
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 656 с.	ЗМ 1.1.
2. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. – Киев, МП «ИТЕМ», 2001.	ЗМ 1.1.
3. Ковалев В.В. Финансовый анализ: управление капиталом. Выбор Инвестиций. Анализ отчетности. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 512с.	ЗМ.1.1.
4. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник:/ За ред. проф. Г.Г. Кірейцева. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 496с.	ЗМ. 1.2.

1	2
5. Финансовый менеджмент. Теория и практика: Учебник. /Под ред. Стояновой Е.С. 5-е изд. перераб. и доп. – М.: Перспектива, 2001.	ЗМ.1.2
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
1. Сухова Л.Ф., Чернова Н.А. Практикум по разработке бизнес – плана и финансовому анализу предприятия. Учеб. пос. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 160 с.	ЗМ. 1.2.
2. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2000.	ЗМ. 1.2.
3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1. Методичні вказівки до виконання РГР з дисципліни «Фінансовий менеджмент» для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 7.030601 та денної форми навчання спеціальності 8. 030601 «Менеджмент організацій і адміністрування». / Кондратенко Н.О.	ЗМ. 1.1. ЗМ.1.2.
2. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Фінансовий менеджмент» для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 7.030601 та денної форми навчання спеціальності 8. 030601 «Менеджмент організацій і адміністрування». / Кондратенко Н.О.	ЗМ. 1.1. ЗМ. 1.2.
3. Комплект тестових завдань з дисципліни «Фінансовий менеджмент» для студентів денної форми навчання спеціальності 8. 030601 «Менеджмент організацій і адміністрування». / Кондратенко Н.О.	

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма та робоча програма навчальної дисципліни

«Фінансовий менеджмент»

(для студентів 5 курсу денної та заочної форм навчання за спеціальностями
7.03060101 та 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)»)

Укладач: **КОНДРАТЕНКО** Наталія Олегівна

В авторській редакції

Комп'ютерна верстка: *І. О. Храпко*

План 2012, поз. 284 Р

Підп. до друку 02.07.2012 р.

Формат 60х84/16

Друк на ризографі

Ум. друк. арк. 1,4

Тираж 10 пр.

Зам. № 8365

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.